

(0138)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

ULLADA POLITICA

Ja'l govern ha descobert el seu pensament ó'l seus pensaments, perquè'n té més d'un, respecte á la titulada *Qüestió palpitant*. Un projecte de 24 articles defineix lo que son delictes contra la patria y contra l'exèrcit, las penas ab que serán castigats y la forma del procediment. Es una llei d'escepció plena de amenassas y rigors: es la negació de la més preuhada de les llibertats democràtiques. Cert que confia á la jurisdicció ordinaria l'entendre de aquests delictes; pero sols de una manera interina. Se deixa que las Corts decideixin sobre aquest particular.

No s'havia vist mai un cas semblant. Sempre 'ls goberns presentaven á las Corts els seus projectes perfectament definits, resolts á dimitir si no obtenían la sanció parlamentaria. Aquesta vegada no han pogut ferho, porque 'ls ministres están en desacord, partidaris els uns de la jurisdicció ordinaria y 'ls altres de la militar. El general Luque anava á abandonar la cartera; pero li feren comprender que no era la present la ocasió més oportuna de provocar una crisi estant reunida la Conferència d'Algeciras. Per altra part, una crisi posava en mans de la corona la decisió del conflicte militar, y això li creava un compromís que han d'evitarli tots els amants de las institucions.

Se doná per convenst el General y passá bona-ment pera que fossen las Corts las que s'encarreguen de desfer l'embolich.

El projecte que amenassa naufragar en el Congrés ha sigut presentat al Senat, sens dupte pera que duri més temps l'enredo, qu'és á lo que's tira. Las oposicions, veient el joch, s'han negat á formar part de la Comissió informant, y aquesta ha sigut nombrada baix las inspiracions del govern, y ab un equilibri tan purificat que de set senadors que la componen, tres son partidaris de la jurisdicció militar, tres de l'ordinaria, y 'l president fluctua entre totas dues.

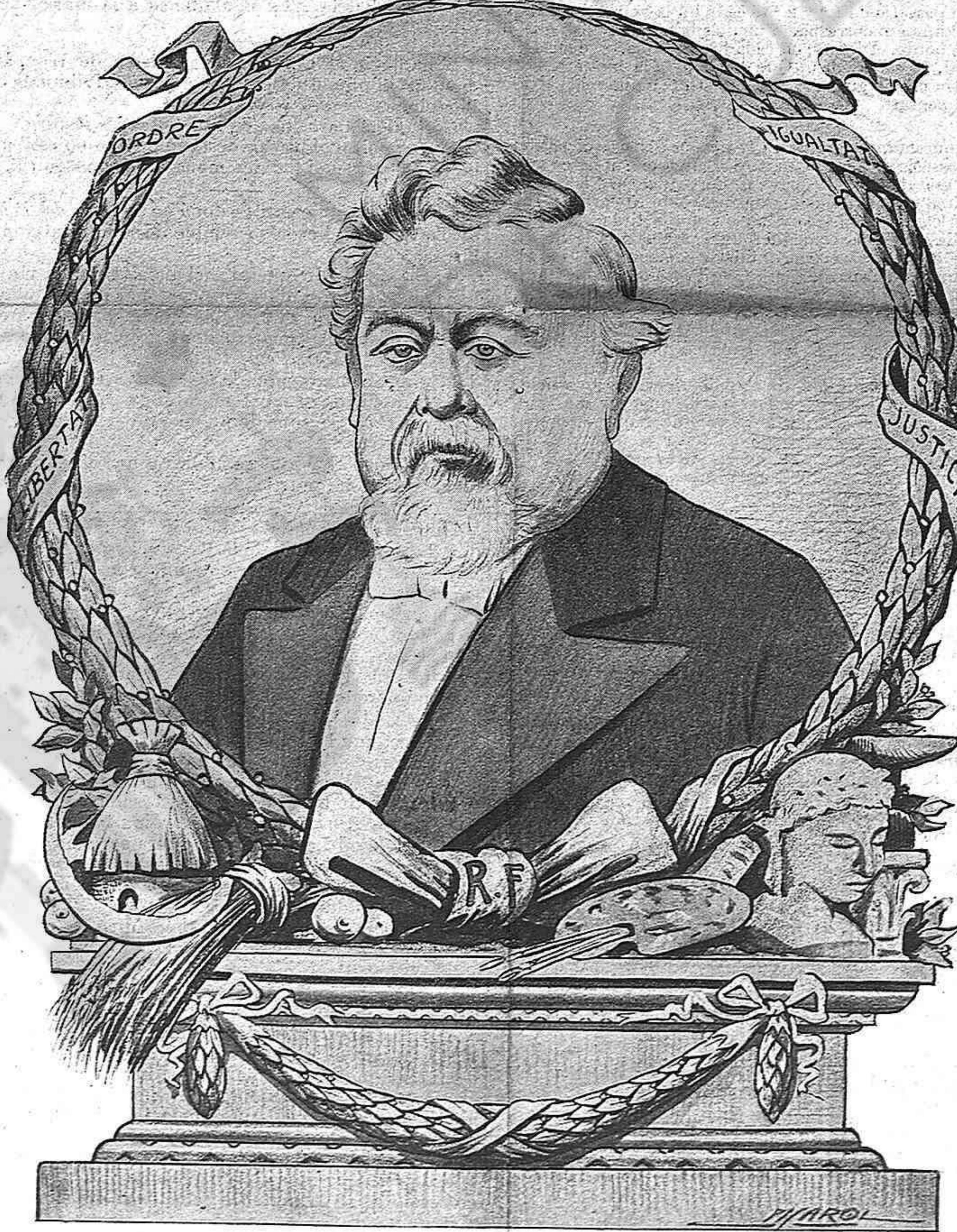
De moment, els partidaris de la jurisdicció de Guerra's proposan dolcificar las penalitats estableties en el projecte, com pera fer passar millor la pildora. Y uns y altres, avants de donar dictamen, s'inclinan á obrir una informació parlamentaria, que serà tan llarga com convingui als que temen tenir qu'esqueixar la grúa.

En Montero Ríos la va esqueixar fent gravíssimes declaracions, respecte als motius que l'induïren á dimitir, y exposant de passada el concepte que tenia format dels militars que prengueren part en els successos de Barcelona y de l'actitud de la guarnició de Madrid. Pero las declaracions de n' Montero, que posavan al govern en un verdader compromís, aparesqueren en el *Diari de sessions* sumament atenuadas, y al dia següent el Sr. Moret feya grans elogis del govern anterior, acceptava totes las responsabilitats que haguéssen pogut contreure, y així tornava á apedassar la grúa. En lloch de pastetas, se valia del *cold-cream*.

Tan destarat quedá'l pobre D. Eugeni, que ha dit qu'ell ja no tornaria á ficarse en res, y que no'l demanessin més que pera votar. Desde jefe superior ha descendit á la modesta condició de recluta disposta.

La qüestió, com se veu, es molt complexa, y s'ha tornat completament política. De la resolució que tingui'n poden sortir successos inesperats: de totes maneras, al cul del sach, hi ha sempre una crisi, ó millor dit l'eterna crisi, que de dos anys ensa no troben manera de conjurar ni de resoldre ab tot y

El nou President de la República Francesa

M. ARMAND FALLIÈRES

paralizar l'acció del govern en lo que atany á la direcció regular de la cosa pública. L'impotència s'ha fet govern.

Algú creu qu'en Moret, á forsa de donar allargs á la cosa, ab paciencia, temps y molt *cold-cream*, se sortirà de tot. Y fins en cas de que surgeixi una crisi, se diu que 's prestará bonament á secundar certas intencions, obtenint la confirmació de poders y 'l decret de disolució del Parlament.

De totes maneres, serà sempre la llibertat de la premsa la que pagará 'ls plats trencats.

Sobre la Conferència de Algeciras estan fixes las mirades del mon enter.

Si hi ha unanimitat respecte á mantenir la independència del Marroc y altres punts de carácter general, no succeeix lo mateix en lo que atany á la influència que algunes nacions pretenden exercir sobre aquell país, y en la manera de ferla efectiva, sense estableix preferencies de las unes sobre las altres. La qüestió de la porta oberta, en quant al comerç, es molt delicada; pero ho es més encara la de confiar el cumpliment dels acords que s'adoptin á la policia de tal ó qual potència. Y de aquí pot venir el conflicte, porque l'encarregat de vigilar, es sempre qui té las mans més prop de la tallada.

PEP BULLANGA

La qüestió palpitant

SPANYA es el país clàssic dels contrasentits: per això els conservadors alguna que altra volta resultan liberals, y 'ls liberals casi sempre resultan reaccionaris.

Pujan al poder las més de las vegades, no per afiansar com devrían les públiques llibertats, sino pera restringirlas, minarlas y ferlas impracticables. Se dirà que aquesta y no altra es la seva missió, y que sols per això se 'ls confia la direcció dels negocis del Estat. Hereus dels que llançant rius de sanch conquistaren aquest preuat patrimoni, son 'ells sempre 'ls escullits pera malbaratarlo miseradament, ab escarni de la seva història, agravis als seus heroïcs antecessors y dany irreparable de l'opinió pública, de la qual, al veure tals claudicacions, se'n apoderen el fàstich y l'escepticisme.

El projecte de llei de repression dels delictes contra la patria y l'exèrcit, en la forma en qu'està concebut, no podia presentarla una situació política que blassoni de liberal. Es una llei d'escepció, una llei especial, renyida ab l'esperit de la llei comú. Significa un pas enrera en el camí del progrés polític. Un, al llegirla y meditarla, se creu transportat al període reaccionari dels anys 23 al 33 del passat siècle.

Al consignar aquesta consideració, molt lluny de nosaltres estableix l'impunitat respecte á certa classe de delictes. Pero, en un país ben regit y governat, la llei comú, ab sus definicions claras y concretes y ab sos procediments regulars, hauria de bastar pera reprimirlos. L'afany d'establir una llei especial pera cada cas, argüix desconfiança en l'eficacia de la llei general, y per tant representa l'anulació, en tot ó en part, de las conquistas liberals y democràtiques en la llei general condensadas.

No ha vist ó no ha volgut veure en Moret aquest inconvenient fonamental al presentar á las Corts son projecte de Llei d'escepció. Y al formularlo, erissat de prevencions, suspicacias y perills no s'ha adonat de que posava en mans dels governs un'arma terrible contra la primera de totes las llibertats, quina es: l'emissió del pensament per medi de la paraula parlada ó escrita.

En efecte: dadas las definicions dels indicats delictes fetas en els articles tercer y quart del projecte de Llei, va á ser cosa compromesa ocupar-se de la patria y del exèrcit, com no siga per ensalsarlos, vingui ó no vingui á tom. Se castiga no sola l'insult ó l'abuse á la patria, sino als que «directa ó indirectamente traten de menoscabar los prestigios nacionales», com se castiga igualment als que directa ó indirectament «traten de rebajar los prestigios del ejército ó la armada como colectividad ó en sus armas, círculos e institutos».

Qui pot eximirse de perill sempre que s'ocupa, encara que sigui ab els fins més nobles, en pintar las desventuras de la patria ó la situació desventurosa de la forsa armada? Qualsevol concepte pot ser taxat de pecaminós y donar lloch á procediment.

Y quin procediment!... Distint, per lo ràpit, su marissim, fulminant y executiu, del que estableix la llei general en garantia dels acusats. La denuncia y 'l presidi casi en un tancar y obrir d'ulls. Mes que inspirades en els concells de una reflexió serena, semblan fillas las tals prescripcions de un estat de histerisme, exacerbat per una pressió extranya, que no s'veu pero s'endavina.

Tres denuncias consecutivas contra una associació ó un periódich, portarán aparellada la suspensió per 60 dies de l'associació ó 'l periódich denunciats; y tres condemnas, la supressió de l'una y de l'altra.

Posades aquestas facultats en mans de autoritats poc scrupulosas, no hi haurà associació ni periód-

dich que tinguin la vida assegurada. Y ja no serán sols les associacions y ls periódichs de determinadas entitats que laboran manifestament pel desprestigi de la patria y del exèrcit, sino tots els que fassin cosa als governs, tots els que ls hostiguin ab les seves campanyas d'oposició. Qualsevol pretext serveix per entaular una, dues y tres denúncies y de moment tapar bocas y paralizar plomas, en expectativa de una repressió més dura. ¿Qui no sab l'ús que s'fa sempre á Espanya de aquests medis?

* * *

La qüestió de si ha de ser la jurisdicció ordinaria la militar la que entengui en aquesta classe de delictes, qu'era'l caball de batalla y sobre la qual sembla que ha de versar exclusivament la discussió parlamentaria, ha perdut tota la seva importància. ¿Qué significa que siguin els jutges de toga ó ls justes de uniforme ls que apliquin una llei qu'és la negació de la llibertat?

S'alaba l'habilitat ab que'n Moret ha sortejar la inminència de una crisi ministerial, deixant que les Corts realisin la feyna que hauria hagut de portals hi preparada'l poder executiu. Ab aquesta marxinalia, l' ministre de la Guerra, representant de determinades aspiracions, s'ha prestat á conservar la cartera que amenassava dimitir, y en Moret, aparentment, s'ha realsat, donant una prova de respecte á las iniciativas parlamentaries.

Tot pura qüestió de forma... tot mera aparença... fanfarria tot.

Lo cert y positiu es que se sotmet á las Corts un projecte de ley d'escepció, anti-liberal y anti-democràtic per escelencia. Lo cert y positiu es que té més importància y trascendència l'fons restrictiu y ocasional á las arbitrarietats dels governs qu'en transnya aquest projecte, que no'l determinar la jurisdicció á qui ha de corresponder la seva aplicació.

La llibertat de parlar y escriure es morta per obra del projecte de ley. Acordar la salsa ab que ha de ser guisada es secundari. Lo essencial seria no matar á la llibertat, que no fou conquistada certament pera que may se pogués veure en trànsits tan dolorosos.

* *

Estém esperant ab ansia la discussió del projecte. Molt sensible serà que se cenyexi á una mera qüestió de competència civil ó militar. Tindrem ab això una nova mostra del bizantinisme desconcertant, qu'està acabant ab las últimas enèrgias de la nació.

Se necessita que s'alsin veus alentadoras, en defensa de las públicas llibertats amenassadas; veus que fassin comprender l'obcecació en que viuen certs elements que sols ab la llibertat poden realisar-se y gosar aquella interior satisfacció qu'és ley de la seva existència; veus de protesta contra certas maquinacions, y á la vegada d'esperança confortadora de un avenir millor.

Si aquestes veus no's deixan escoltar, podré dir que á Espanya s'ha acabat tot la llibertat y ls liberales.

P. K.

FALLIÈRES. PRESIDENT DE LA REPÚBLICA

Las tendencias radicals y laicas de la vehina Repùblica, tingueren dimecres en l'Assamblea de Versalles, una brillant sanció, ab l'elecció de Clément Armand Fallières, pera la Presidència, qui ja en el primer escrutini alcansà 449 vots, ó seguin 24 més sobre ls 425 que constituirà la majoria absoluta.

Era l'candidate de las esquerreras radicais y socialistas. Las fraccions republicanas conservadoras unides als nacionalistes, als monàrquics, als catòlics y als reaccionaris sostinen ab gran empenyo la candidatura de Mr. Doumer, patrocinada pel Papa. S'han realitat grans treballs per asegurar l'elecció de Mr. Doumer: menudejaven las intrigas, se feyan valer las influencies y corríen el diner. Las calumnias contra Mr. Fallières se propalavan sense fré. El qui menos li atribuïa propòsits de destruir l'exèrcit y la marina, entregant la França á mercé del extranger.

En l'honrada vida pública del interessat, plena de merits y valorada pel més excels patriotisme s'estrellaren totas aqueixas infamias. Fallières es un bon patriota y per lo mateix es un fervorós republicà, dels que s'adoren en el camí del progrés.

Nascut á Mezin (Lot et Garonne) el 6 de novembre de 1841 cursà la carrera de jurisprudència á Paris y á Tolosa. Establert á Nerac se feu en poch temps un nom molt respectable en tota la regió. Arcalde de aquella vila, fou destituït pel ministeri Broglie, à causa de sa significació radical. Diputat en 1876 y reelegit un any més tard, ocupà'l càrrec de subsecretari del ministeri del Interior en el gabinet Ferry. En 1882 fou nombrat ministre de la Gobernació y en 1883 President del Consell de ministres. Posteriorment ha desempenyat las carters de Instrucció Pública y Justicia.

Senador desde 1890, fou elegit President de aquella Cámara.

Home ilustradissim, conciensut, seré y molt equilibrat, Mr. Loubet tindrà en ell un dignissim successor.

Els grans problemes resolts per la República francesa, en aquests últims anys, á través de un cùmplex de dificultats, vensudas tots ab energica constància, trobarán un punt de sólida seguretat baix el patrocini prestigiós del nou president, que tant ha demostrat sentirlos y estimarlos, cooperant ab eficacia á la seva resolució. Y encara es de creure que se'n plantejarán de nous encaminats á millorar la condició moral y material del proletariat.

Fransa té lo que's mereix. Es un gran poble, y ha tingut un gran president ab Mr. Loubet, y n'tindrà un altre no menos digne ab Mr. Fallières.

J.

Desde la Habana

SR. DIRECTOR:

No tinc l'hàbit d'escriure pera LA CAMPANA. No sé emboquillar el llenguatge especial que vosté li fa imprimir. Y creig que ho sento avuy, perque acabo de presenciar escenes que encaixan dignament pera fer un treball aproposit pera'l batallador senmanari.

Una cosa es tenir que parlar de la Emigració desde un pupitre confortable, y altra molt distinta es veure arribar á aquesta pobre senyora d'aspecte alelat y tipò indecorós per la desafecció á las ablucions d'ayga ó pot ser

per riguosa necessitat de no poderse rentar encare que vulgu. ¡Qué té d'estranys que vaji tan bruts, si fins li contan las gotas d'ayga pera beure!

Auy ha desembarcat una paborosa emigració, vinguda de las costas del Cantàbric, en un barco de la Transatlàntica Espanyola, en El Champagne de la flota francesa y en un vapor alemany. Res: prop de 4,000 ànimis

Els de primera classe ja estan passegants per la ciutat, ja estan repartits pels hotels. La metralla, lo que fugí d'Espanya perque allí no s'hi troba bé, la purria, iah! aquesta sufera gent, amparada pel Govern de la República, no desembarca; se la destina als dipòsits de la emigració á sufrir un bany higiènic y á esperar després á que cada individuo, degudament documentat, vaji a parar á mans protectoras que garantissin no ser carga pública pera'l país.

Aquí, en aquesta funció social, el Govern se mostra escrupulosíssim á lo més exigent y sobre tot tractantse de la part femenina es ahont els empleats de la República procedeixen ab un zel qu'és d'estimar.

Pero ¿com arriba aquesta gent aquí? ¿Quina es la seva sort, dintre d'un trasatlàctic? ¡Ah! El negoci no té entranyas. ¡Ay del necessitat!

En materia de passatje de 1.ª y 2.ª, sempre hi ha un límit qu'es impossible rebassar: agotadas las lliteras, qu'és impossibilitat el negoci d'expedir un boleto més.

No es axis pera'l humils, pera'l desgraciats que han d'aplegarse en la proa del barco. Allí tothom hi cab: no hi ha classes, ni sexes, ni edats... ni conciencia. Els més forsuts y ls menos escrupulosos son els que incontinent se fan amos. Allí la dona perdi el sentiment de dignitat perque las privacions li embotan el pudor que viu en aquell conglomerat sense apelació ni possibilitat de desvalgut obrer.

Dotze ó catorze dies del Cantàbric á la Habana, aviat se passan; diu la gent resignada, ansiosa d'abandonar la miseria; pero es á costa d'una confusió intolerable, d'un viure de bestia, d'un sacrifici vexamíos sobre tot pel sexe débil.

En lloc de pretender reglamentar la emigració, farà millor combatre las causes inicials d'ella. La emigració es el producte d'un estat social que convé millorar. No cal atacar la conseqüència, sino las causes: consums, tributs excessius, falta d'educació y de vidas, etc., etc.

Pero, si es que realment hi ha interès en fer alguna cosa de profit, precisa reglamentar las expedicions, de manera que's posi fré a las audiàcias mercantils de las empresas que no tenen escripturals en materia de passejies de 3.ª. Allí s'hi aboca tot. No es ja un conjunt de persones: es un vagó de bens, un casco d'rengadas gallegas.

Aquesta ordenació, que convé millorar, ha de ferse des de ls ports de sortida: Cuba es impotent pera modificar-ho: bastant fa aquest Govern, ab el carinyo que posa en rebre als emigrants y ab inclinarlos á l'affection a l'ayga, que molts dels que arriban proban per primera vegada.

Pero hi ha un ordre de coses encare de més alta consideració y que ningú hi pensa.

El passatge de 1.ª y 2.ª té cada hú la respectiva llitera, qual número correspon á un dels bots salvavidas que hi ha á bordo. Ademés, en cada llitera hi ha ó deuria haverhi, un salvavidas. ¿Qué queda pera la purria?

Deu nos en guard' d'una catàstrofe á alta mar. Ni ho vull pensar!

Aquesta tarde estava'l Champagne disposit per a entregar el passatge de 3.ª á la Junta d'Emigració: el barco anava una mica ladejat. Regnava un fort xubasco. Els fogoners obriren un portilló del costat pera rebre'l carbó, y entre lo decantat del barco y la gent que's tiró á favor de la banda inclinada, començá á entrar l'ayga á la màquina y, com es natural, els maquinistas començaren á tocar els timbres d'alarme, se senyiren crits y algú crida: «¡foch!» y vingueren las escenes de confusió, desesperació y brutalitat que son la caràcteristica de tota conflagració. Donas y homes, nens y vells, des de la cuberta del barco s'atiraren á l'ayga y... la imaginació li sugerirà á vosté el resto.

«No hi ha aquí materia abundant pera fer un article de previsió ó d'alerta! Donchs fàsil, que per més que's perdi en un desert de desamor y de tant-se-me-dona, sempre queda la satisfacció del deber complert en benefici dels desheretats, dels suferts, de la metralla, d'aquesta pobre gent que, desso't d'una proa de barco, sense espay, sense poderse moure de son puesto, sense ayga bastant y tenint que fer-sas necessitats més ignobles de la vida, casi á la vista de tots, se contenta ab aquella cultura i injusta colocació y accepta á titul de ranxo una immunda gasofia, digna solzament dels espanyols desamorts de tothom.

Que deixin qu'emigrin els que vulguin; pero si'us interessa de veritat pera la que fugen, iqué menos pot fer que vetllar pera que no siguin víctimas de la usura y l'abandon?

Roosevelt, en el missatje d'avuy, fa admirables advertencias en favor de la classe treballadora. Això voldrà que Espanya succeixi: que hi hagués homes de tanta altura, de tanta previsió y respecte á la dignitat dels demés. Es d'admirar aquesta colossal figura. Fa honor á la República.

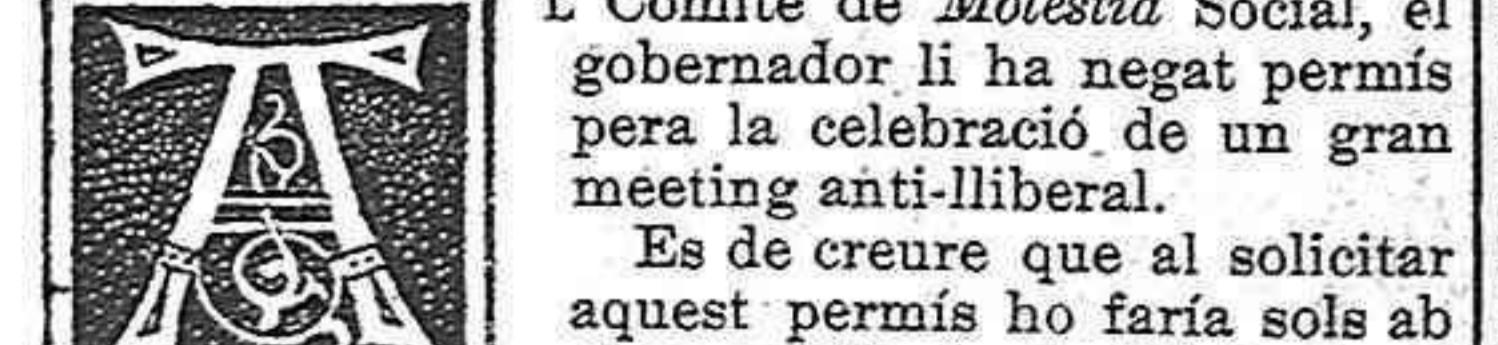
¿No ho creu vosté?

Perdoni la lata del seu affm. s. s.

J. AIXELÁ.

Habana 5 Desembre 1905.

BATALLADAS

L Comité de Molestia Social, el governador li ha negat permís pera la celebració de un gran meeting.

Es de creure que al solicitar aquest permís ho faria sols ab el propósito de justificar igual negativa á las entitats republicanas, que desde que las garantías están suspesas portan tapa-bocas, á pesar de no haver sigut may enemigas de la patria, ni del exèrcit.

El Comité de Molestia Social no necessita meetings. Son treballo no's realisa públicament: sino qu'és subterrani com el dels taups y altres alimañas.

Sa petició pera celebrar un meeting es, en las presents circumstancies, una nova maniobra de las sevas.

Aquest any no ha sigut possible honrar ab l'acostumada manifestació cívica als màrtirs de la legalitat republicana, que, desde l'any 1874, dormen son etern descans en el cementiri de Sarrià.

Ab prou feynas ha sigut permés portals hi una corona.

Si en els primers anys de la restauració, quan el partit republicà era considerat com ilegal pel govern de 'n Cánovas, se impedí may la piadosa ceremonia

dedicada á aquells valents. Ha de ser un govern liberal el que la prohibeixi, sens dupte pera posar de relleu la seva manera especial de progressar.

La noticia de que havia sigut processat el senyor Güell y Bacigalupi, va caure á Barcelona com una bomba. Y més encare al saberse que s'ha havia dictat auto de presó y que se li reclamaven 10 mil pessetes de fiansa pera recobrar provisionalment la llibertat. El Sr. Güell, creyent no haver incorregut en delict, s'negà á fer el dipòsit. El feren sos companys en nom de la societat Crédit mercantil, de la qual el senyor Güell es vice-president. Per tal motiu se liurà de ingressar en la presó model.

Motiu del procés: la publicació de una carta relatant l'entrevista que va tenir, días enrera, ab el senyor Ferrer y Vidal (D. Joan) y que l'juje considera qu'énclau coacció y conceptes injuriosos contra un senador del regne.

De comentarí podríem ferme molts; pero 'ns absén de formalizarlos per estar la qüestió sub judice. Allí veurém lo que'n resulta, per més que ja es de presumir.

El Sr. Güell y Bacigalupi es cunyat del Sr. Marqués de las Cinquillas.

Crech que no podrà estar tan tranquil, si en lloc de gosar de una influència tan gran y una fortuna tan immensa, se trobés en la trista condició de un desvalgut obrer.

Algú periódich de Madrid trona y llamega, no ja contra ls separatistes, sino contra Catalunya, y fins contra l'idioma català.

Y diu una heretja tan grossa com aquesta: «Es impossible sentir en espanyol y parlar en català.»

Que'm permet aquest insensat: no precisa per contradirlo, registrar l'història d'Espanya plena de glòries realitzades pels catalans. Basta'l sentit comú pera respondreli: —No sabs lo que't pescas. Festejón una mirada per el metje.

Aquests atacs á lo que més un poble estima, qu'és la seva llengua, manifestació viva y palpitant del seu esperit, á res conduheixen, com no s'sigui á inflar més y més á aquells á qui's proposan combatre, y que's figurin tenir rahó sense tenirla.

Atacar á un poble perque parla una llengua distintiva de l'official, es més monstruós que una ofensa á la Mare Patria... Es una ofensa á la Mare Natura.

S'ha llegít al Congrés un projecte de Lley, aumentant el número y la categoria dels Tribunals de Barcelona.

Cert que á Barcelona se necessita més justicia.

Pero qualsevol veurà deseguida que no es l'autor del personal l'única manera de conseguirla.

Diumenge antepassat se donà en la Casa del Poble de Tarrasa un hermós exemple de solidaritat republicana.

Al sol anuncii de que un soci malalt tenia la vinya per podar, se presentaren un centenar de companys del art de la terra, y dirigintse á la finca, practicaren aquella operació esmeradament y en pocas horas. Els ecos de la Marseillesa, fent vibrar l'espai lliure del camp, acompañaren la tasca fraternal d'aquests bons companys, que pel mer fet de pertanyer á la Casa del Poble, se consideran membres de una mateixa família.

Un aplauso als braus republicans que així ho entenen y així ho practican.

La setmana passada va morir D. Simón Torner, qui durant el període de la Revolució y de la República havia prestat serveys de importància á la nostra causa.

Encare que feya molt temps que vivia apartat de la política activa, se conservá fidel á las ideas de tota la seva vida; y 'ls corregionaris expressaran las simpatias que per ell sentían, acompañantlo en gran número en son darrer viatge.

En Lerroux ha celebrat á Zaragoza un meeting preparatori de l'Assamblea municipal republicana. L'acte resultà grandioso, anguri de la importància política que tindrà la projectada Assamblea.

En un discurs que sigué extraordinariament aplaudit, formulat en Lerroux la pregunta següent:

«Quiénes son más separatistes: aquells que de palabra ó por escrito ofenden á la Patria ó los que viven á costa de ella destrozándola?»

La pregunta no pot ser més oportuna. En quant á la resposta que la dongui la consciència nacional.

De perfecta conformitat en un periódich de Madrid, que diu:

«La trista realitat no'ns aclapara.

La aspiració general

—Senyor Gobernador, aixequinsela.
—¿Qué?
—La suspensió de garantías.

LLAGOSTERA, 8 de janer
M'és totalment impossible trobar frases prou duras per calificar á la Societat Coral Polimnia, ab motiu del acte per ella realitzat el 3 del corrent, obsequiant al fill del cacich d'aquest districte y diputat y senador respectivament.

L'obsequi fou com una espècie d'homenatge als batalladors pare y fill de tan brillant campanya portada á cap en las Corts, durant l'interregne parlamentari.

S'ha de tenir present que aquesta societat coral pertany á l'associació Clavé y que una bona part dels corsistas se diuen republicans.

Quina vergonya! Verdaderament son molts els esclaus y oprimits, però una bona majoria no son dignes de gozar la poca llibertat que disrupten!

No han ruminat aquests infelis oprimits y víctimas tots ells del odio que impera, que l'acte per ells realitzat es la més absoluta aprobació de tots els seus actes?

MONTERÍO DE TARRAGONA, 6 de janer

Tenim un arcalde model: S'ha posat la manfa al cap de reelegir-se novament després de vuit anys de serveys.

Sens dubte's creu que li quedarà l'cárcel com a propietat, ó potser se pensa que això de ser batle esdevé per dret hereditari.

En tot cas, sembla que ja se'n cuida'l carcúndula Campanola, de ferli les eleccions com sempre ha fet. Y entre tant el poble que vaixi dormint y somiant truytas, mentre el secretari va esquillant ciatells y treyent la són de les orellas.

ALTA POLÍTICA

A deuhens haver vist vostés el rasgo energích de'n Vega Armijo.

Ferit l'home en lo més fondo del ànimia per la conducta del Gobern, ell que ¿quina te me'n fa?

Destapa'l tinter y, ab tanta nerviositat,

que donde pone la pluma el delgado papel rasga,

extén la dimissió de president del Congrés.

D'aquesta manera,—degué dirse l'ilustre personatge—creu un tremendo conflicte á n'en Moret y li demostra que ab mí no s'hi juga.

Es impossible negar que la picardia del marqués ha sigut grossa. Deixar el Congrés sense president! Posar á don Segimon en el cas d'haverne de designar un altre... ¿Cóm s'ho fará el pobre Gobern para omplir la vacant, constanti com li consta que hi ha set ó vuit personatges que's moren de ganas de serne?...

Lo més espantós de tot això, es considerar las causas que han induhit á n'en Vega Armijo á adoptar una actitud tan prodigiosament heroica.

Al escamparse per Espanya la notícia de la seva dimisió, tothom va ferse la mateixa pregunta:

—¿Per qué haurá dimittit aquest home?

Y com que á punt veia ningú ho sabia, de calendaris no'n vulguin més. Cada hui deya la seva.

—Probablement haurá dimittit perque no deu estar conforme ab la política reaccionaria del Gobern.

—Més aviat deu ser perque veu que en Moret no compleix la paraula que va donar de suprimir els Consums.

—¡Cal! Aixó ha d'estar relacionat ab la Conferència d'Algeciras. Haurá comprés qu'Espanya va al perillós congrés diplomàtic sense la deguda preparació, y s'haurá dit: «No vull ferme còmplice de semblant imprudència. Me'n rento las mans y á casa.»

—¿Qué n'estará d'equivocada la opinió?

No es home el marqués per incomodarse ab tan insignificants petitesas. La marxa reaccionaria del Gobern... La Conferència d'Algeciras... El pavòrós problema dels Consums... ¿Qué n'ha de fer ell de tot això?

Pera que en Vega Armijo se surti de test y fassi una barbaritat... de las més bárbaras, es necessari que l'motiu sigui gros, colossal, d'una grandiositat que excedeixi á totes las midas conegudas.

Y desgraciadament per la patria, en aquest cas això ha sigut.

—Sabem quina es la verdadera causa del disgust del noble personatge? Horroritzinse, tréguinse el barret, perque 'ls cabells se 'ls puguin posar més comodament de punta.

Si'l marqués de la Vega de Armijo s'ha enfadat de la manera formidable qu'hem tingut l'honor de veure, ha sigut pura y exclusivament perque l'Gobern no va volgut nombrar arcalde de Córdoba á un recomenat seu.

—Eh? D'avant de tan grave ofensa, ¿qui podrà extranyar-se de que l'veterano polític haja renitit ab en Moret, enviantli la dimissió de president de la Cámara popular?

Negarse á colocar á un arcalde protegit per ell!... Lo sorprendent no es que en Vega Armijo dimitis: lo raro es com no va agafar als ministres y nyàch, ni va tornarlos el coll de un á un.

—Ahont s'ha vist això?... ¡No volgut nombrar arcalde á un senyor conegut seu!...

* *

Lo que tampoch se veu al gayre freqüència y que també dona una idea bastant exacta de la altura á que se cerneix avuy la política espanyola, es lo qu'esta passant ab la crisi andalusa.

No hi haurá ningú que no ho recordi. Alarmat mesos enrera el Gobern pels críts que la miseria aixecava en varias províncies d'Andalusia, encarregà al ministre de Foment, que llavoras era l'conde de Romanones, l'estudi y resolució del inquietant problema.

Vivot com es el conde, ab un sol cop d'ull va tenirme prou.

—Ja està vista la cosa—digué al jefe del Gobern, l'endemà mateix d'haver rebut l'encarréch:—Els mals d'Andalusia no necessitan més que un remey.

—Quin es?

—Quarts. Dónguim den ó dotze milions de pesetas, deixim anar á repartirlos á mí mateix, y veu'r vosté ab quina facilitat las espessas negrures del cel andalús se converteixin en tenues glassas de rosadas tintas.

Y així va ferse. En Romanones se presenta á Andalusia ab las butxacs plenes de diners, y no cal dir l'entusiasmé ab que per tot arreu fou rebut, els banquets que 'ls conspicuos varen donarli y l'consum de vivas que l'poble va fer al seu alrededor.

—Veuhen lo que 'ls deya?—exclamava el conde al tornar de la excursió:—Ja està tot arreglat.

D'arreglat, en efecte, ho estava, sinó que l'arreglo ha durat poc.

Tan poch, que, ennegrit altra vegada el cel d'Andalusia y ple l'espav d'aquells mateixos crits d'avans, el Gobern ha cregut necessari tornar á enviarli un altre ministre, y ja temim á n'en Gasset rodant per allá y estudiant sobre l'terrero el consabut problema.

Veyam si la solució será la mateixa del altre cop. Vuyó ó deu milions pera obras públicas, y ja està la gana andalusa entretinguda lo menos per dos ó tres mesos.

FANTÁSTICHE

Els diplomàtichs á Algeciras

Desde la entrada del pont que crusa del Miel las ayguas, veig vení als representants de la vella diplomacia. Caminan ab lentitud, la testa baixa, com si s'estessin mirant la punta de las sabates ó busquessin per l'í terra una pesseta esgarriada.

—Quina ideal! Si pogués un á un y ab certa manya feli'shi explicar la intenció que 'ls ha portat á juntarse en aquesta Conferència que tanta expectació causa!.. En probar no s'hi pert res; veyam quin humor me gastan.

Passa al devant de tothom el delegat d'Alemania.

—Respectable Tattemback, ¿no podriau explicarme com tres y quatre fan set y ab sinceritat germanica qu'veniu á ferhi aquí?

—Vinch en nom def noble Kaiser, á veillir pel benestar de la gran família humana,

donechs, com ja deuen saber, l'emperador fa de pare á tots els pobles del món, tant si son de rassa blanca com negra, com de color de cafè ab llet... concentrada.—

Passa no gayre lluny d'ell el representant de França.
—¿Qué hi veniu á fé aquí vos?
—La pregunta es excusada. Vinch á ampará als pobres moros, que no saben com saltar-se del tremendo desgabell en que la seva ignorancia els té ja fa un grapat d'anys, y que jo ab la meva trassa curaré segurament, sense deixarn'i ni rastre.—

Passa trepitjantli 'ls peus el vell delegat d'Italia.
—¿Ab quina missió hi veniu á n'aquesta junta magna?
—Hi vinch sense més propòsit que 'l de pegar cullerada en totes las discussions que aquí puguin entaularse, y veure si ab el concurs de la meva santa patria portém la felicitat á las tribus africanas.—

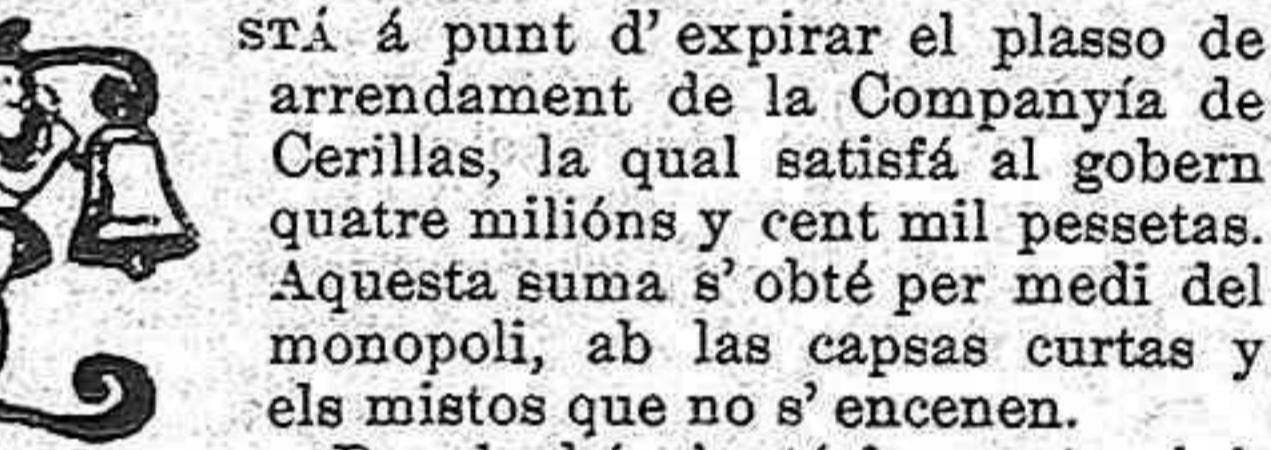
A continuació segueix, sech y estirat com un rabe el delegat d'Inglaterra.
—Mister, ¿no podriau darmes una idea del objecte que us ha fet posar la planta en aquesta terra hermosa?
—¡Oh! Un objecte molt laudable, que demostra l'altruisme que inspira sempre 'ls meus actes. Vinch aquí senzillament perque 'ls moros me demanan què sigui jo y tan sols jo el qui 'ls ensenyé á llençar per las vias del progrés, sense exposar-me á fer planxes.—

Y passa l' de Portugal, y l' de Bèlgica, y l' de Austria, y l' de la trista Suecia, y l' de Rússia y l' d'Holanda, y tots, frase mes ó menys, ab igual resposta i pagans:
—Veniu á la Conferència sense cap intenció mala. No portém altre desitj que 'l de desfer la gropada qu'enfousquen l'horison, y assentá en sólidas bases la pau de la vella Europa y 'l perevenir d'uns y altres.

Passan per fi 'ls pobres moros que representan al Àfrica.
—Y vosaltres quin paper hi feu en aquesta dansa?
—Nosaltres no més venim á saber si aquests golafres se 'ns menjaren fets en such ó escalibats á la brasa.

C. GUMA

REPICHS

STÁ á punt d'expirar el plazo de arrendament de la Compañía de Cerillas, la qual satisfá al govern quatre milions y cent mil pessetas. Aquesta suma s'obté per medi del monopoli, ab las capsas curtes y els mistos que no s'encenen.

Donchás bé, s'está formant un'altra societat que's proposa augmentar el cànón fins á deu milions. Calculin, per abonar una cantitat tan considerable, quina mercancía donarà aquesta societat al públic.

Aquest dia deya un fumador desesperat, llenstant d'un cop una colilla que no tirava, y una capsà buyda:

—Sembla que á molts ganduls, el poble 'ls ha de mantenir ab mistos. A lo menos se 'ls menjessin al natural!

Valent escàndol no va armar una senyora ab un capellà, reclamantli sis mil pessetas que deya que li havia confiat. Pel carrer, mentres els duyan al Govern civil y al Jutjat, tothom s'enterava de la cosa, perque la senyora, feta una furia, ho anava dihent a grans crits, y enseñant las ungles y las dents al pacífich ministre del Senyor.

—Quí hi haurá de veritat en la qüestió?

Els Tribunals ho averiguarán.

Algú, que presenció l'escena, y que no pot creure en la culpabilitat del clero, deya:

—No veuhen quina manera de procedir? Resoltament, aqueixa senyora es boja.

A lo que replicà un transeunt:

—Podrà molt ben ser, per alló que diu el ditxo: «qui pert el seu, pert el seny.»

Un embaixador dels que han anat á Algeciras, al passar per Madrid, va saludar á n'en Moret, á qui conegué feya alguns anys, y li digué que l'extranya veure'l ab barba, essent així que avants portava bigotes.

En Moret li va respondre que s'ha anat fent vell y que ab l'edat se pert la coqueteria.

Millo hauria sigut dirli:—Si m'deixo la barba es pera estar en consonància ab la situació del país, que cada dia va posantse més peluda.

Al partir per Madrid el cardenal Cassanyas fou despedit á l'estació pel devot remat, que, genolls en terra, rebé la seva benedicció.

El remat se componia exclusivament d'ovelles: no hi havia més que un moltó: el Sr. Milà y Pi, ex-arcade de Barcelona, en temps dels conservadors.

—Oh, Deu, y com se va tornant la nostra ciutat.. Un hi veu créixer la llana, sense necessitat de microscopi!

El dia 23 de Juliol de 1904, Llorens Ortiz Domínguez rector de Pastriz (Aragó), assassinà traïdora-

ment á D. Francisco Bernard, persona caritativa y estimada de tota la comarca. S'ensanyá ab ell, fins á dispararli quatre tiros de revòlver. El poble indignat volia lincharlo.

S'entaulà l'correspondent judici, y l'assessori signé declarat boig. Sols aixís pogué il·lurarse del pal.

Reclos en un manicom regentat per frares, el dia 4 del corrent logrà escapar-se, sense que fins ara haja sigut possible tornar-lo á capturar.

Fets d'aquesta naturalesa no son nous aquí á Espanya.

Anys enrera, un capellà de Zaragoza, anomenat Sánchez, assassinà á una seva cusina, després d'haverla deshonrada, cometent el crim en la catedral, dintre de qual edifici amagà'l cadavre. Després s'escapulí y ara corre lliure pel món.

Desenganyinse: en un país com el nostre, més enemic del escàndol que del pecat, res entrabancar menys que la sostana, pera fugir de l'accio de la justicia.

Espanya's despoblà. Durant el passat mes de desembre, 20.500 emigrants espanyols han desembarcat á Cuba.

La caricatura al extranger

—No veig res.
—Seríau bo per anar á la Conferència d'Algeciras.

(Le Chatvert)

EL PAPA Y 'LS CARDENALS

(A propósito de la nova direcció que convé donar als assumptos religiosos de França.)

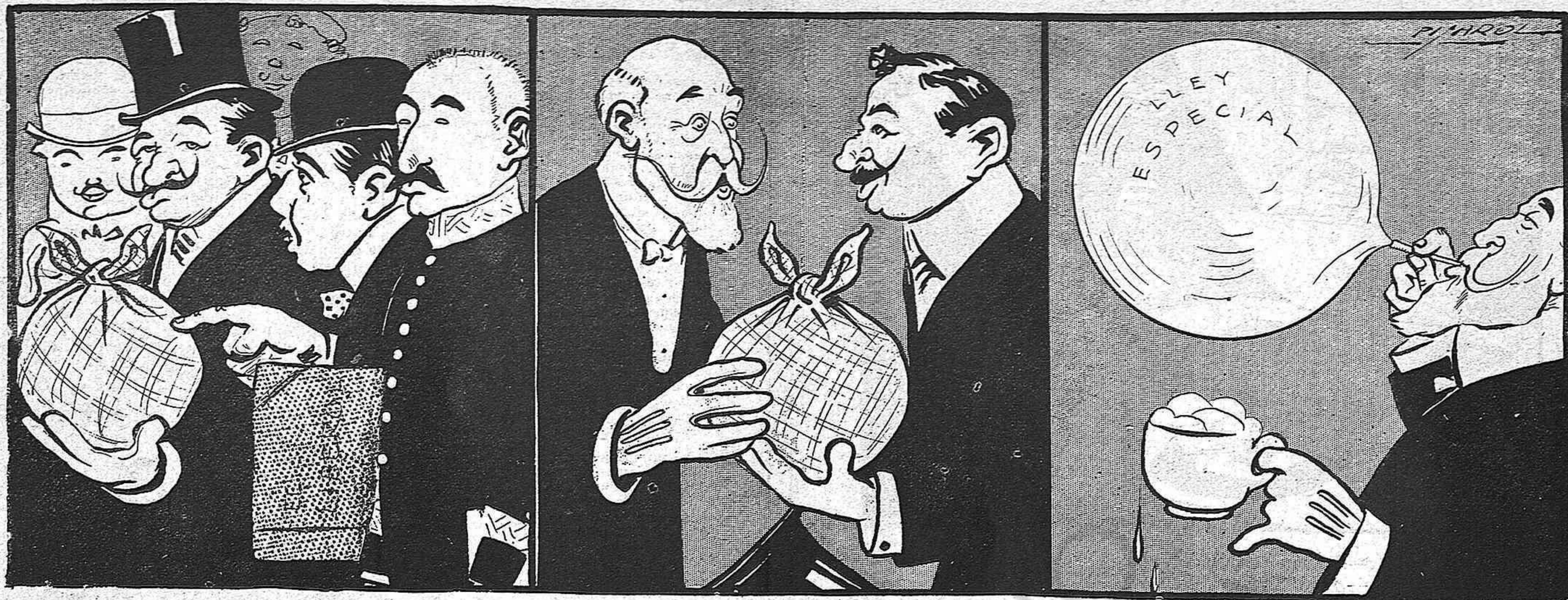
—Las intencions del cotxero son excelentes, pero què voleu que fassi ab aquest tiro?

(Del Pasquino)

LA CONFERENCIA D' ALGECIRAS

La broma de 'n García Prieto

—Senores, traigo la bomba.

—¿Qué passará?

—¡Qué sé jo!

Y era... res: una bombolla
de las que 's fan ab sabó.

Lo que dirán els que emigran:

—Ja que la República no vé á Espanya, l'aném á trobar á l'altra banda del Atlàntich.

Deya un concurrent á un enterro catòlic:

—Ja poden cantar els capellans tant com vulguin las absoldas al mitjà del carrer, que lo qu' es jo no'm descubreixo. Tampoch se descobreixen ells. (Y qué s'han de descobrir, ab aquest grisó que fa! Si ells s'estiman la pell, també me l'estimo jo. Y si tenen ells interès en apressurar la liquidació del meu individuo, jo l'tinch en aplassar el venciment tot el temps possible.)

Ha mort el bisbe de Girona.

Un periódich, al donar la notícia, deya per tot pañegírich:

«El difunto dejá una fortuna fabulosa.»

Si hi hagués correspondència ab l'altra vida, seria curiós saber l'acullida que li han dispensat els seus feligresos, que morts de fam y de miseria l'han pre-cedit en son darrer viatge.

El famós arcalde d'Agramunt, Francisco Ros (a) Rumbo, en sentència dictada per l'Audiència de Lleida, ha sigut condemnat per tupinayre electoral, á una multa y á nou anys y un dia de inhabilitació, y pago de la meytat de les costas processuals.

No totes las avellanas dels turrons d'Agramunt son peladas: algunes conservan l'escofolla, y es molt just que 's golafrés, que no miran prim, hi deixin las dents.

Diuhem qu'en Moret vol venir á Barcelona, á realisar un viatje d'estudi.

Ha dit, valentse d'una figura retòrica, que 's proposava «auscultar los latidos de la opinió catalana en todos sus matices.»

Podrà ferho, si vol. Pero se'm figura que tals esbatches percibirà, que un cop terminada l'operació, dirà, com aquell que fuig de compromisos:—No hi sento d'aquesta orela!

A Riesa, poble italià, han erigit un monument á Pío X. Res: poqueta cosa: un busto del Papa.

Y ab tal motiu s'ha publicat á Roma una pasquina, que diu ab molta gracia:

—He estat á Riesa: he vist el monument á Pío X y m'agrada. En efecte: l'han representat tal com es... [Mitj Papa!]

Contrast:

May hi ha hagut á Madrid, entre l'aristocràcia, tantas festas, y totas ostentoses, brillants y caras. Sarus, balls, recepcions... Lá mar d'esplendidés.

May tampoch hi ha hagut á Espanya tanta miseria com en els actuals moments. Crisis de treball, carestia de comestibles y neguits... La mar de desesperació.

Coincidencia:

Aquí á Espanya avuy se vessa tot. Els aristòcrates vessan diners... la nació vessa emigrants!

Al Duch de Bivona li varen fer creure que 'l seyor Roig y Bergadá s'havia fet republicà, y aixís sembla que va telegrafiarlo á Madrid.

Pero no era cert.

No es republicà 'l Sr. Roig. Qui ho es y de debò es el districte de Sant Feliu de Llobregat que 'l seyor Roig representa en el Congrés.

Això ho sab tothom, com tothom sab també 'ls medis de que va valerse pera guanyar l'acta.

ENDEVINALLAS.

XARADA

I

—Escoltam, dona sens hu,
escoltam, infel é ingrata,
ja may més te vull donar
tercera-segona, falsa.
May més escolto tres ven,

may més te crech cap paraula;
no hi pensis, no invers-dos mi,
ja pots buscar-te un altre...
que potsé altre 'n trobarás
que supleix bé 'l meu cárrec.
—Pro 'nde qué 't queixas?
—De res,
noya, de res... —Pro 'nde qué 't falta?
—Res.

—Y donchs els embolichs
y romansos que 'm vens ara,
qué son? —Vaja, t'ho diré;
t'ho diré invers-dos veu clara.
T'he dit que 'l que 'm suplirà,
suplirà tan sols un cárrec
perque só un encarregat
al teu costat, perque ho sápigas.
—Ay, ay 'n encarregat?... —Sí:

puig tú, vas encarregarme
que encarregués, fa poch temps,
fer fer una dos-tres maca,
encarregantme pagar...
pro de la meva butxaca.
Y al que encarregan y té,
també, d'encarregá encare,
que encarreguin... no es pas més

(encare qu'en baixa escala)
que encarregat; y per xo
te dich qu'es tan sols un cárrec
lo que desempenyo jo,
fa ja bona temporada,
y no 'l ser el teu xicot...
Mes, no ve tota la causa
del sé ó no sé encarregat
sino també d'alguna altre.
Recordas que 't vaig dar fil?...
—Fil?... —Sí, sí y bona trocassa...

—Pro... —Per ferme una total...
cho recordas?... —Ah, sí!... —Vaja,

tant, tant de temps que me 'l tens
y no me l'has fetxa encare...
cho veus?... —¿Qué?... —T'has convenst

de que no compleixes, Marta,
ni ets digna de mon amor
ni de que 'm miris la cara?...
—Ay, Pep, no 'm renyis!... —Hont es

qu'encaire no me l'has dada?...
—Dispensam... vaig perdre... 'l fil...
—Pro, qué xerrats! qué dius aral...
fil tan car com era aquell!...
isi qu'estàs ben arreglada!...
may més me miris a mí,
may més!... i Vester, poca latxa!...
CARLES DE LAVIOLA

ANAGRAMA

A una nena molt bufona
que per tot ca 'n Tía està
en Pepet vol festejá;
pero en Xicu no li abona
si una estona
un cop de tot li dará.

IX TERRIS AIRE

CONVERSA

—¿Vols venir á fora, Miró?
—Sastre, tinch feyna.
—Be, déixala corre.
—¿Y abont vols anar?
—Ja ho hem dit!

GUILLEN C. MIQUELET
GEROGLÍFICH

X
NOTA
NOTA NOTA
NOTA
NOTA
NOTA
NOTA
NOTA
VIJON
I

A. CARARACH

CORRESPONDENCIA

Caballers: R. P. C. Ximpiaci Mata-frares y menjamonjas, Isidro Bruguera, Juan Anaya, C. Clará, Joaquim Horts, Manuel Opí (a) El Ninàs y Monsieur André Francés: Pleguén.

Caballers: A. Cararach y Enrich Bofill: Mitj rishim y mitja figura.

Caballer: Joan Rivers: La versificació no 'ns va.—Enrique López: No, senyor; no es del meu gust.—S. Olé:

Això de tenir 14 anys, no es cap atenuant.—P. I. Q. A. L.: La poesia es fluixeta.—Noy de Figueras: Aquest sonet es més antich que 'l geure.—Philip C.: Faréns els impossibles...—Antón Calderó y Morales: Idem de idem.—M. Soler: Això, pels Jochs Florals, home!—J. Faiges Canals: No va prou be.—S. A. y C.: Gracias per l'enviò.

—J. Costa Pomés: Lo mateix li dich.—Delfí Artau: Podrà ser que si.—Carles de Laviola: Poco coseta.—Mateu Vidal: Bunyol!—Lleó Vila y Huguet: Merci.—Manel Noël: Hi llegiré ab calms, y si va... ja ho sab!—L. P., A. B., R. R., A. S., J. E.: Un amant del progrés, F. C., V. S., B. P. y P. N.: No 'ns es possible insertar las cartas que 'ns remeten, per diferents motius.

Impremta LA CAMPANA Y LA ESCUILLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilieux y C.

—¡Ay de mí! ¡Ay de mí!
Si acabaré llorando...